Úpadek dlužníka a způsoby jeho řešení v České republice podle nového insolvenčního zákona[#]

*Monika Randáková**

V lednu letošního roku (1. 1. 2008) vstoupil v České republice v účinnost nový insolvenční zákon¹, který vychází z konceptů používaných jinde na světě a jehož cílem je rychle, účinně a v rámci pravidel zákona vyřešit finanční krizi dlužníka a alespoň částečně uspokojit jeho věřitele.

Jedním z klíčových okamžiků celého procesu (insolvenčního řízení) je určení toho, zda se dlužník skutečně nachází v úpadku. Na rozdíl od starého zákona o konkurzu a vyrovnání² nový insolvenční zákon definuje čtyři druhy úpadku (Randáková, 2006b):

- platební neschopnost;
- domněnku platební neschopnosti;
- předlužení;
- hrozící úpadek.

Platební neschopnost

Dlužník je v úpadku, jestliže má:

- a) více věřitelů a
- b) peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti a
- c) tyto závazky není schopen plnit (Donné, 2008).

Úpadek formou platební neschopnosti je dle insolvenčního zákona charakterizován třemi znaky. První znak spočívá v četnosti věřitelů, a to nejméně dva. Zároveň se ale při rozhodování o úpadku přihlíží k tomu, zda počet věřitelů nebyl vytvořen „uměle“ (jedná se o tzv. nezaviněný úpadek); v takovém případě není první znak úpadku naplněn. Insolvenční soud insolvenční návrh podaný věřitelem zamítne, jestliže nebylo prokázáno, že insolvenční navrhovatel a alespoň jedna další osoba má proti dlužníkovi splatnou pohledávku. V tomto případě se za další osobu nepovažuje osoba, na kterou byla převedena některá z pohledávek insolvenčního navrhovatele proti dlužníkovi nebo její část v době 6 měsíců před podáním insolvenčního návrhu nebo po zahájení insolvenčního řízení.

Tyto nekalé praktiky některých věřitelů v mnoha případech v minulosti vedly k poškození dlužníka. Fakt, že na dlužníka by mohl být prohlášen konkurz, významně oslabil jeho pozici na trhu. V některých případech se jednalo o podání věřitelského návrhu ze strany konkurence, jindy mohlo jít o nevyřízené účty mezi obchodními partnery, společníky, v neposlední řadě

Článek je zpracován jako jeden z výstupů výzkumného záměru *Rozvoj účetní a finanční teorie a její aplikace v praxi z interdisciplinárního hlediska* s registračním číslem MSM6138439903

* Ing. Monika Randáková, Ph.D. – odborná asistentka; Katedra finančního účetnictví a auditingu, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3, Česká republika; <randakm@vse.cz>.

¹ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

² Zákon č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů.

návrh mohli zprostředkovaně podat i odvolaní vedoucí pracovníci dlužníka. Stará právní úprava byla v tomto směru zneužívána, neboť v ní nebyl zakotven institut „náhrady škody“, která by odrážela hodnotu způsobené škody dlužníkovi v důsledku prohlášení třeba i neoprávněného konkurzu.

Druhá charakteristika je spojena s délkou platební neschopnosti. Nová právní úprava již nepřebírá sporné spojení „po delší dobu“, ale nahrazuje je konkrétním časovým údajem 30 dnů po lhůtě splatnosti peněžité pohledávky. Důvodem této změny není jenom zpřesnit dobu, kdy je možné podat insolvenční návrh, ale zároveň uspišit řešení krize dlužníka. Na druhou stranu, v závislosti na této relativně krátké době po splatnosti peněžité pohledávky, by mohlo docházet k většímu výskytu úpadků dlužníků. Tomu se předchází tím, že musí být splněna i třetí podmínka, že dlužník „není schopen“ plnit své peněžité závazky. Zákon svojí konstrukcí nově přenáší toto důkazní břemeno na dlužníka, v jehož zájmu by mělo být vyvrátit tato tvrzení.

Domněnka insolvence

Domněnka insolvence znamená, že se má za to, že dlužník není schopen plnit své peněžité závazky, jestliže:

- a) zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků,
- b) neplní je po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti, nebo
- c) není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníkovi výkonem rozhodnutí nebo exekucí, nebo
- d) nesplnil povinnost předložit:
 - seznam svého majetku včetně pohledávek za svými dlužníky („seznam majetku“),
 - seznam svých závazků s uvedením svých věřitelů („seznam závazků“),
 - seznam svých zaměstnanců,
 - listiny, které dokládají úpadek nebo hrozící úpadek, kterou mu uložil insolvenční soud.

Předlužení

Úpadek ve formě předlužení se může vyskytovat pouze u takových dlužníků, kterými mohou být pouze právnické osoby nebo fyzické osoby – podnikatelé. O předlužení se jedná tehdy, má-li dlužník více věřitelů a souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku. V porovnání se starou právní úpravou se při úvaze o tom, zda dlužník je předlužen, přihlíží k souhrnu všech (nikoli jen splatných) závazků dlužníka. Tato skutečnost posiluje pozice věřitele, neboť z účetních závěrek dlužníka lze mnohem dříve rozpoznat jeho krizi. U definice úpadku ve formě předlužení se i nadále počítá se zohledněním budoucích očekávaných výnosů dlužníka, a to jednak ve vazbě na další správu jeho majetku, jednak ve vazbě na další provozování jeho podniku. Podkladem pro signalizaci úpadku všeobecně a zejména ve formě předlužení mohou být informace z účetní závěrky a na ně navazující ukazatele finanční analýzy čerpající z účetních výkazů dlužníka. Na první pohled viditelnou informací je hodnota vlastního kapitálu a jeho struktura. Pokud vlastní kapitál vykazuje zápornou hodnotu, lze důvodně předpokládat, že dlužník je předlužen. Pokud hodnota vložených prostředků do základního kapitálu je vyšší než celková hodnota vlastního kapitálu, lze usuzovat, že podnik žije na úkor majetkové podstaty, a tudíž je pravděpodobně ohrožen předpoklad trvání podniku

v dohledné budoucnosti. Dalším významným doplňujícím ukazatelem může být záporná hodnota čistého pracovního kapitálu.

Hrozící úpadek

Nově insolvenční zákon zavádí pojem „hrozící úpadek“, kdy může být podán insolvenční návrh, ale pouze ze strany dlužníka, který důvodně předpokládá, že nebude schopen řádně a včas plnit podstatnou část svých peněžitých závazků. Právní úprava se nezabývá podrobnějším vysvětlení pojmu „hrozící úpadek“. Podle mého názoru o „hrozícím úpadku“ můžeme hovořit v okamžiku zjištění nerovnováhy v podnikových subsystémech, u kterých lze předpokládat, že vyústí v insolvenci. V tomto okamžiku by měla hlavní pozornost být věnována finančním ukazatelům likvidity podniku (okamžitá, pohotová, běžná likvidita).

Pokud skutečně bude osvědčeno, že dlužník je v úpadku, a to bude v některých případech velmi složité, musí dojít následně k dohodě mezi věřiteli na tom, jakým způsobem bude tento úpadek řešen. Tedy odpovědnost za způsob řešení úpadku již neleží pouze na insolvenčním správci, ale hlavně na insolvenčních věřitelích. Ti totiž ponesou největší břímě za své chybné rozhodnutí, neboť jejich pohledávka pak může být uspokojena v menší míře.

Za základní způsoby řešení úpadku nebo hrozícího úpadku insolvenční zákon považuje:

- *konkurz* (dosud uplatňovaný způsob řešení úpadku dlužníka v České republice, který ve většině případů končí zánikem podniku),
- *reorganizaci* (nově zavedený způsob řešení krize, který spočívá v souboru sanačních opatření, jež mají vést k ozdravení dlužníkovy podniku),
- *oddlužení* (způsob řešení úpadku nepodnikatelských subjektů), a
- *zvláštní způsoby řešení úpadku*, které zákon stanoví pro určité subjekty nebo pro určité druhy případů (nepatrný konkurz a úpadek finančních institucí).

Konkurz

Konkurz je základním, ale ne preferovaným způsobem řešení úpadku dlužníka. Cílem konkurzu je poměrně uspokojit zjištěné pohledávky věřitelů z výnosu zpeněžení majetkové podstaty. Neuspokojené pohledávky nebo jejich části nezanikají, na rozdíl od jiných způsobů řešení úpadku.

Insolvenční soud může spojit rozhodnutí o úpadku s rozhodnutím o řešení úpadku konkurzem v případě, že se jedná o dlužníka, u kterého nelze použít jinou formu řešení úpadku (reorganizaci ani oddlužení).

Účinky prohlášení konkurzu nastávají okamžikem zveřejnění rozhodnutí o prohlášení konkurzu v insolvenčním rejstříku. Prohlášením konkurzu přechází na insolvenčního správce oprávnění nakládat s majetkovou podstatou. Prohlášením konkurzu nekončí provoz dlužníkovy podniku. Jeho provoz může skončit buď prodejem podniku jednou smlouvou v rámci zpeněžení majetkové podstaty, nebo rozhodnutím insolvenčního soudu na návrh insolvenčního správce po schválení věřitelským výborem. Prohlášením konkurzu se přerušují soudní, správní a jiná řízení o právech a povinnostech, která se týkají majetkové podstaty nebo které mají být uspokojeny z majetkové podstaty, jejichž účastníkem je dlužník.

Insolvenční správce svoji činnost v rámci konkurzu zaměřuje především na zjištění, zajištění a soupis majetkové podstaty, zpracování seznamu přihlášených pohledávek, přípravu přezkumného jednání a přípravu schůze věřitelů.

Soupis majetkové podstaty je listinou, která insolvenčního správce v rámci konkurzu opravňuje ke zpeněžení zapsaného majetku. Další povinností správce je sestavit zprávu o hospodářské situaci dlužníka. V této zprávě porovnává majetkovou podstatu se závazky dlužníka a vyjadřuje se k možnosti dalšího využití dlužníkovu podniku. Správce ale neporovnává veškerá aktiva dlužníka s veškerými jeho závazky vykázanými v okamžiku prohlášení konkurzu. Správce by si měl v první řadě udělat reálnou představu o skutečné finanční situaci, tedy o tom, jaká je realizační hodnota, spíše ale jaká je čistá realizační hodnota zjištěných aktiv (tj. zjištěné majetkové podstaty) a jaké bude uspokojení zajištěných věřitelů na jedné straně a nezajištěných věřitelů na straně druhé.

Ocenění v realizačních cenách je vhodné provést z toho důvodu, že v konkurzu musí dojít k prodeji majetkové podstaty, a tudíž je nejvhodnější použít cenu, za kterou se dané aktivum dá prodat. Tato realizační cena je ale odrazem daného okamžiku. V našem případě se jedná o okamžik prohlášení konkurzu. Dané aktivum ale může být prodáno mnohem později, a tudíž výtěžek z prodeje se může výrazně odchylovat od původní prognózy. Čistou realizační cenu je vhodnější uvažovat proto, že se správou a následným prodejem aktiva jsou spojeny určité náklady.

Tuto zprávu pak musí předložit insolvenčnímu soudu nejpozději 7 dní přede dnem konání první schůze věřitelů po prohlášení konkurzu, aby ji věřitelé měli k dispozici. Schůze věřitelů následně zprávu projedná a doporučí správci, jak má dále postupovat.

Další povinností insolvenčního správce je zpeněžit majetkovou podstatu. Ve skutečnosti se jedná o převedení veškerého majetku, který náleží do majetkové podstaty, na peníze za účelem uspokojení věřitelů. Pokud je majetková podstata zpeněжена, správce navrhne rozdělení výtěžku z majetkové podstaty mezi insolvenční věřitele a soud následně vydá rozvrhové usnesení. Insolvenční soud pak následně rozhodne o zrušení konkurzu po obdržení zprávy insolvenčního správce o splnění rozvrhového usnesení.

Zrušením konkurzu zanikají účinky prohlášení konkurzu. Za dlužníka, který je právnickou osobou, jednají jeho statutární orgány nebo likvidátor, jde-li o právnickou osobu v likvidaci. Tím, že došlo ke zrušení konkurzu, nekončí funkce insolvenčního soudce, i když nakládat se zbývající částí majetkové podstaty a další dispoziční oprávnění přecházejí na dlužníka. Jednou z posledních povinností správce je ke dni zrušení konkurzu uzavřít účetní knihy, sestavit účetní závěrku, splnit daňové povinnosti, předat dlužníkovi účetní záznamy, zajistit archivaci dokladů. Teprve po splnění těchto povinností soud zproští správce funkce.

Reorganizace

Jedním zcela novým způsobem řešení úpadku dle insolvenčního zákona je reorganizace. Vzhledem k vývoji podnikání v České republice bylo nutné, a praxe si to koneckonců vyžádala, zavést do našeho právního řádu zachovný způsob řešení krize velkých podniků. Z historického hlediska nebylo možné navázat na nějakou předchozí legislativní úpravu. Vzorem a předlohou po věcné stránce pro novou úpravu v České republice se stala úprava platná v USA (Bankruptcy Act z roku 1978) doplňovaná některými evropskými úpravami, především německou a rakouskou.

Reorganizací se rozumí postupné uspokojování pohledávek věřitelů při zachování provozu dlužníkovy podniku. Schválený reorganizační plán je opatření, na základě kterého by při jeho dodržování mělo dojít k ozdravení podniku.

Procesu reorganizace se účastní tyto věřitelé:

- a) přihlášení věřitelé;
- b) věřitelé s pohledávkami za majetkovou podstatou;
- c) věřitelé s pohledávkami na roveň postavenými za pohledávkami za majetkovou podstatou;
- d) zůstatkoví věřitelé (společníci a členové dlužníka) – výše pohledávky vyplývající z účasti společníka nebo člena dlužníka ve společnosti nebo v družstvu je rovna nule (Randáková, 2006a).

Zvláštností reorganizace je rozdělení věřitelů do skupin podle jejich právního postavení a hospodářských zájmů. Toto rozdělení do skupin musí být obsaženo v reorganizačním plánu. Význam skupin spočívá v tom, že každá skupina hlasuje o přijetí reorganizačního plánu samostatně.

Reorganizační plán vymezuje právní postavení dotčených osob v důsledku povolené reorganizace. Úkolem tohoto plánu je uspořádat vzájemné vztahy mezi dlužníkem a jeho věřiteli. Přednostní právo sestavit reorganizační plán má dlužník. On je tou osobou, která má nejvíce informací o sobě samém, o tom, jaké jsou možnosti ozdravení, aby reorganizace byla úspěšná a byla ku prospěchu jak věřitelů, tak dlužníka, jeho zaměstnanců apod. Tento reorganizační plán může dlužník předložit současně s návrhem na povolení reorganizace anebo ve lhůtě 120 dnů od rozhodnutí o povolení reorganizace. Tato 120-ti denní lhůta může být prodloužena insolvenčním soudem maximálně však o dalších 120 dní. Zda tato poměrně dlouhá doba bude ze strany dlužníka skutečně využita k sestavení kvalitního a prospěšného plánu reorganizace, anebo zda půjde pouze o oddálení likvidace podniku formou konkurzu, ukáže až následná praxe.

Reorganizační plán musí vždy obsahovat:

- a) rozdělení věřitelů do skupin s určením, jak bude s pohledávkami v jednotlivých skupinách nakládáno;
- b) určení způsobu reorganizace;
- c) určení opatření k plnění reorganizačního plánu, zejména z hlediska nakládání s majetkovou podstatou;
- d) informace o tom, zda bude pokračovat provoz dlužníkovy podniku nebo jeho části a za jakých podmínek;
- e) uvedení osob, které se budou podílet na financování reorganizačního plánu nebo převezmou některé dlužníkovy závazky nebo zajistí jejich splnění včetně rozsahu, v němž jsou ochotny tak činit;
- f) informace o tom, jak reorganizační plán ovlivní zaměstnanost v dlužníkově podniku, a opatření, která budou v tomto směru uskutečněna;
- g) informace o tom, jaké závazky vůči věřitelům bude mít dlužník po skončení reorganizace;
- h) jak bude zajištěno splnění pohledávek, ohledně kterých probíhá incidenční spor a pohledávek vázaných na odkládací podmínku (Deutsch, 2007).

Reorganizace společnosti většinou zahrnuje restrukturalizaci závazků a kapitálových účtů a současné přecenění majetku firmy. Schválený reorganizační plán je opatření, na základě kterého by při jeho dodržování mělo dojít k ozdravení podniku.

Obecně platí, že pokud výnosová hodnota podniku převyšuje hodnotu likvidační, je zachování existence podniku jako „going concernu“ ekonomicky odůvodněné a podnik by neměl být likvidován a majetek jednotlivě rozprodáván.

Při jednání o povolení reorganizace a následně při sestavování reorganizačního plánu by měl být brán v první řadě v úvahu předpoklad trvání podniku v budoucnu, po splnění reorganizačního plánu. Dále by měla být posouzena finanční situace z hlediska generování volných finančních prostředků na splácení dluhů v rámci reorganizačního plánu a v neposlední řadě by měla být vzata v úvahu struktura věřitelů, neboť plán reorganizace pro ně musí být výhodnější než konkurz.

Důležitou součástí reorganizačního plánu reorganizační jednotky³ zotavující se z určité etapy krizové situace je určit její hodnotu. Hodnota reorganizace (majetkové podstaty) zotavující se jednotky je přibližnou hodnotou fair value této jednotky, opomíneme-li (ve shodě s novým zákonem) závazky. Neboli je to přibližný obnos, který by potenciální kupec zaplatil za aktiva této jednotky v době reorganizace (změně struktury). Reorganizační hodnota majetkové podstaty podniku by měla být přiřazována k hmotným a vyčíslitelným nehmotným aktivům podle metody koupě. Hodnota reorganizace je zpravidla určována diskontováním budoucích peněžních toků z nově ustaveného podniku a očekávanými výnosy z prodeje aktiv, která nejsou vyžadována v novém reorganizovaném podniku. Hodnota reorganizace určuje, v jaké výši budou věřitelé odškodněni (kolik z původního dluhu skutečně obdrží) a – pokud jde o akciovou společnost – kolik akcií reorganizované společnosti případně každá z tříd věřitelů obdrží.

Každá rozvaha reorganizovaného podniku by měla přesně specifikovat jednotlivé skupiny jeho závazků. Jedná se:

- a) o závazky, které jsou předmětem kompromisu – obecně nezajištěné závazky vzniklé před podáním návrhu;
- b) o závazky, které nejsou předmětem kompromisu;
 - plně zajištěné závazky vzniklé před tím, než byl podán insolvenční návrh;
 - všechny nároky vzniklé po podání návrhu (pohledávky za majetkovou podstatou).

Reorganizaci lze provést především následujícími způsoby:

- a) restrukturalizací pohledávek věřitelů;
- b) prodejem insolvenční majetkové podstaty, prodejem podniku nebo jeho části;
- c) převodem dlužnickových aktiv;
- d) vydáním nových akcií, vznikem nových obchodních podílů;
- e) zajištěním financování dlužníka podniku;
- f) změnou zakládacích listin, stanov;
- g) kombinací předchozích způsobů.

³ Tento pojem je v textu používán pro účetní jednotky, které prochází procesem reorganizace, u nichž dochází k restrukturalizaci aktiv a pasiv.

Právní formy uvedených způsobů reorganizace jsou různé a skýtají tak možnost reorganizace „šité na míru“ situaci dlužníka v úpadku.

Reorganizace může podle insolvenčního zákona skončit třemi možnými způsoby:

- a) splněním reorganizačního plánu;
- b) přeměnou reorganizace v konkurz;
- c) zrušením rozhodnutí o schválení reorganizačního plánu, jsou-li splněny podmínky vypovídající o nepoctivém jednání.

Oddlužení

Dalším ze způsobů řešení úpadku dle nového insolvenčního zákona je oddlužení. Pouze dlužník fyzická nebo právnická osoba, která není podnikatelem, může insolvenčnímu soudu navrhnout, aby jeho úpadek nebo hrozící úpadek řešil oddlužením.

Oddlužení lze provést dvěma způsoby:

- zpeněžením majetkové podstaty,
- plněním splátkového kalendáře.

Při oddlužení zpeněžením majetkové podstaty se postupuje obdobně jako při zpeněžování majetkové podstaty v konkurzu. Na rozdíl od konkurzu, do majetkové podstaty nenáleží majetek, který dlužník nabyl v průběhu insolvenčního řízení poté, co nastaly účinky schválení oddlužení.

Při oddlužení plněním splátkového kalendáře je dlužník povinen po dobu 5-ti let měsíčně splácet nezajištěným věřitelům ze svých příjmů částku, kterou mezi ně rozvrhl podle poměru jejich pohledávek způsobem určeným v rozhodnutí insolvenčního soudu o schválení oddlužení. Zajištění věřitelů se uspokojí z výtěžku zpeněžení zajištění obdobným způsobem jako v konkurzu.

Tento způsob řešení úpadku poskytuje tzv. druhou šanci dlužníkovi, především fyzické osobě, která by byla pravděpodobně odsouzena k celoživotnímu splácení dluhů. Zcela nově je do našeho právního řádu zavedeno oddlužení formou splátkového kalendáře. To se použije zejména u fyzických osob, kteří mají pravidelný příjem, z něhož mohou plnit splátky svých dluhů. Tato forma by měla působit preventivně proti tomu, aby se dlužník pohyboval v zóně stínové šedé ekonomiky, přijímal práci na černo apod. Možnost osvobození od zbytku dluhu dlužníka motivuje k tomu, aby usiloval o co nevyšší míru uspokojení věřitelů. Zároveň se předpokládá a zkušenosti ze zahraničí to potvrzují, že oddlužení je v konečném důsledku i ku prospěchu věřitelů. Pro ty je zpravidla výhodnější obdržet v kratším časovém horizontu část pohledávky, než v dlouhodobé perspektivě vymoci pohledávku celou.

Závěr

Zatímco původní zákon o konkurzu a vyrovnání prosazoval likvidační koncepci podniku v úpadku, nový insolvenční zákon obsahuje koncepci zcela odlišnou. Zpřesňuje definování úpadku, upřednostňuje především objektivní stav dlužníka – úpadek a teprve následně upravuje problematiku řešení úpadku, a to různými způsoby: konkurzem, reorganizací nebo oddlužením. Možné nové způsoby jako je reorganizace a oddlužení dávají dlužníkovi šanci, aby úpadek překonal jinak než svým zánikem. Nový zákon se současně snaží o významné

omezení možností zneužití zákona, ale je účinný teprve necelý rok, a proto zatím nelze objektivně zhodnotit jeho přínos pro dlužníky, věřitele ale i pro společnost. Teprve čas ukáže jeho významné klady, ale možná i nějaké nedostatky.

Literatura

- [1] Deutsch, E. (2007): *Reorganizace v konceptu schváleného zákona č. 182/2006 Sb. z jiného pohledu*. [on-line], Praha, Komora specialistů pro krizové řízení a insolvenční v ČR, c2007, [cit. 10. 10. 2008], <<http://www.kskri.cz/htm/stahuj.php?id=352>>.
- [2] Donné, M. (2008): *Úpadek, aneb průvodce podnikatelským zásvětím*. [on-line], Praha, Apogeo, c2008, [cit. 10. 10. 2008], <<http://www.apogeo.cz/odborne-clanky/?aid=375>>.
- [3] Randáková, M. (2006a): *Účetně-právní řešení insolvence*. Praha, VŠE, 2006, Doktorská disertační práce.
- [4] Randáková, M. (2006b): *Insolvenční zákon – vymezení základních pojmů*. Účetnictví v praxi, 2006, roč. 10, č. 7, s. 32–37.

Úpadek dlužníka a způsoby jeho řešení v České republice podle nového insolvenčního zákona

Monika Randáková

ABSTRAKT

Řešení akutní (otevřené) krize podniků v České republice bylo v posledních letech velmi diskutovaným a kontroverzním tématem. Dlouhé diskuse na úrovni odborníků (hlavně právníků a ekonomů) a široké veřejnosti vyústily v přijetí nové právní úpravy vycházející z amerického bankrotového práva doplněného zkušenostmi s aplikací tohoto zákona v Německu a Rakousku. Projevem akutní (otevřené) krize je přeevším snížení konkurenceschopnosti, pokles výkonnosti, snižování zaměstnanosti, narušené dodavatelsko odběratelské vztahy z důvodu platební neschopnosti. V počátečním období se jedná především o druhotnou platební neschopnost, která může dříve či později přerůst v platební neschopnost prvotní, a tudíž dojde k předlužení společnosti. Právě platební neschopnost a předlužení společnosti jsou základními znaky úpadku, a tedy nutnou podmínkou pro podání návrhu na řešení krize soudní cestou. Pokud bude zjištěno z objektivních příčin, že podnik je v úpadku, musí následovat rozhodnutí o způsobu řešení tohoto úpadku (dle nové právní úpravy) – konkurzem, reorganizací nebo oddlužením. Cílem tohoto příspěvku je informovat o nové právní úpravě řešící úpadek dlužníka a o možných způsobech jeho řešení v podmínkách České republiky.

Klíčová slova: Úpadek dlužníka; Insolvenční řízení; Konkurz; Reorganizace; Oddlužení.

Bankruptcy and Ways of Bankruptcy Solution in the Czech Republic according to New Legislation

ABSTRACT

The solution of emergent (urgent) crisis of enterprises in the Czech Republic was very discussed and controversial topic in the last few years. Actual discussion among the professionals (mainly lawyers and economists) and the general public ended in adoption of a new legislation based on US Bankruptcy Act amended by experience in application of this act in Germany and Austria. The result of emergent (opened) crises is above all the lower competitiveness, decrease in productivity, decrease in employment, corrupted supplier-customer relations because of the insolvency. At the beginning of the period, it is mainly secondary/dependable insolvency, which can sooner or later result in primary insolvency and therefore it causes the heavy indebtedness of a company. The insolvency and heavy indebtedness of a company are the exact elementary signs of liquidation and therefore necessary condition for filing of draft for solving the crises by action at the court. If it is found out from objective reasons that the company goes bankrupt, one of the following solutions of this bankruptcy (based on new legislation) has to be chosen – bankruptcy, reorganization or discharge from debts. The aim of this article is to inform about the new regulation of bankruptcy and about possible ways of bankruptcy solution in the Czech Republic.

Key words: Bankruptcy; Insolvency proceedings; Reorganization; Discharge from debts.

JEL classification: G33, M41.